

WYDZIAŁ PRAWA i ADMINISTRACJI
UNIwersytetu KARDYNAŁA STEFANA
WYSZYŃSKIEGO
w WARSZAWIE

Warszawa, dnia 30 marca 2020 r.

Dr hab. Bartosz Majchrzak, prof. UKSW

Katedra Nauki Administracji i Ochrony Środowiska

e-mail: b.majchrzak@uksw.edu.pl

RECENZJA OSIĄGNIĘĆ NAUKOWYCH

PANA DR. JACKA JAWORSKIEGO

sporządzona w postępowaniu o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego

Niniejsza recenzja została przygotowana na podstawie uchwały Centralnej Komisji Do Spraw Stopni i Tytułów z 9 stycznia 2020 r. powołującej mnie na członka Komisji Habilitacyjnej – recenzenta w celu przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego Pana Dr. Jacka Jaworskiego w dyscyplinie nauki prawne. W świetle art. 18a ust. 7 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. z 2017 r. poz. 1789, ze zm.; dalej: ustawa o stopniach) w związku art. 179 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. poz. 1669, ze zm.; dalej: ustawa – Przepisy wprowadzające), recenzja zawiera ocenę, czy osiągnięcia naukowe Habilitanta spełniają kryteria ustalone w art. 16 ust. 1 i 2 ustawy o stopniach, a zatem stanowią znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny naukowej i uzasadniają twierdzenie, że wykazuje się On istotną aktywnością naukową.

A. Ocena rozprawy habilitacyjnej

Jako osiągnięcie naukowe w rozumieniu art. 16 ust. 1 i 2 ustawy o stopniach Habilitant wskazał monografię pt. *Ochrona właściciela nieruchomości sąsiedniej w procesie planistycznym i budowlanym* (Warszawa 2019, ss. 263). Na potrzeby wyrażenia niniejszej oceny książka została poddana

analizie w następujących aspektach: zasadności wyboru przedmiotu badań; poprawności wskazania przez Habilitanta celów i tez badawczych oraz adekwatności doboru sposobów ich realizacji/udowodnienia (tj. przyjętej metodologii, w tym też stosownego zakresu bibliografii), prawidłowości struktury prezentacji wyników analiz, odpowiedniej zawartości merytorycznej opracowania, formalnej poprawności dysertacji oraz jej wartości naukowej.

I. Wybór przez Habilitanta przedmiotu analizy należy uznać za trafny. Sfera prawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz prawa budowlanego obfituje w regulacje, których interpretacja i stosowanie dostarczają wielu problemów natury teoretycznej, dogmatycznej i praktycznej, a to z uwagi na stopień niejasności i skomplikowania odnośnych przepisów. Przy tym doniosłość społeczna relacji definiowanych powyższymi unormowaniami jest ewidentna, zwłaszcza w kontekście zasadniczo stałego dążenia ustawodawcy do wypracowania nowych unormowań systemowych, poczynwszy od prac legislacyjnych nad Kodeksem urbanistyczno-budowlanym prowadzonych od 2012 r. w ramach Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Budowlanego, a następnie bezpośrednio Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa. W tej perspektywie recenzowana dysertacja może być ważnym głosem inspirującym kierunki procesu nowelizowania obowiązującego prawa. Co więcej, warto zauważyć, że podobnej problematyki w stosunku do obranej przez Habilitanta dotyczyła jedynie monografia Pana Profesora Wojciecha Sz wajdlera pt. *Ochrona prawna interesu indywidualnego w procesie budowlanym* (Toruń 1993). Od tego czasu zagadnienie ochrony praw „sąsiadów” w procesie inwestycyjno-budowlanym nie stanowiło przedmiotu opracowań monograficznych w polskiej doktrynie prawniczej (równocześnie książka Profesora Sz wajdlera tylko w pewnym zakresie pokrywała się z tematyką niniejszej dysertacji habilitacyjnej). Można zatem uznać, iż oceniane dzieło wypełnia istotną lukę w dorobku nauki prawa. Było ono tym bardziej pożądane, gdyż odnosi się do podstawowej wręcz kwestii ingerencji administracji publicznej w prawa i obowiązki jednostki chronione konstytucyjnie.

II. Habilitant zarysował „zasadniczy cel” monografii w postaci zbadania, określenia i oceny zakresu administracyjnoprawnej ochrony uprawnień właścicielskich w procesie budowlanym i planistycznym, realizowanej z perspektywy właścicieli nieruchomości sąsiednich, i to zarówno przy stosowaniu, jak i stanowieniu prawa. „W szczególności chodzi o ustalenie: 1) czy określani w tytule, jako «sąsiadujący», właściciele nieruchomości mogą brać udział w administracyjnych postępowaniach dotyczących procesów planistycznych i budowlanych?; 2) kiedy i w jakim zakresie są oni ograniczeni (chyba: w tym udziale – przyp. B.M), ewentualnie czy w takich przypadkach ich interesy prawne podlegają ochronie?” (s. 1). W kontekście takiego

ukształtowania celów stwierdzam, że są one atrakcyjne poznawczo oraz doniosłe dla teorii, dogmatyki i praktyki stanowienia i stosowania prawa. Jednocześnie lektura ocenianej książki dostarcza podstaw do uznania, że cele te zostały zrealizowane.

III. Pewnym zawodem dla recenzenta jest brak wyraźnego wyartykułowania tezy, której wykazaniu służą rozważania prowadzone w monografii habilitacyjnej. Nie oznacza to jednak, iż takiej „myśli przewodniej” nie można odkodować. Nie bez ryzyka błędu próbuję ją zidentyfikować za pomocą konstatacji Habilitanta (s. 249, 251 i 253): budowa interesu prawnego opiera się na dwóch elementach, tj. naruszeniu sfery prawnej i przepisie szczególnym; przy czym elementy te inaczej objawiają się względem pierwotnej oraz wtórnej strony postępowania (w odniesieniu do tej pierwszej interes prawny musi wynikać wprost z materialnego prawa administracyjnego; strona wtórna zaś wywodzi go z całokształtu przepisów stanowiących powszechnie obowiązujące źródło prawa, dlatego nie jest pożądana sytuacja, gdy ustawodawca dookreśla te strony w przepisie materialnego prawa administracyjnego). W kontekście tej tezy można mówić o jej względnym nowatorstwie na tle dotychczasowego dorobku nauki prawa.

IV. Nawiązując do stosowanych przez Habilitanta metod badawczych (określanych przez Niego także „metodyką pracy”) warto docenić próbę wyraźnego odniesienia się do tych kwestii, przez wyróżnienie odrębnego podrozdziału 1.1. im poświęconego. W jego ramach wskazano w szczególności na konieczność zdefiniowania podstawowych pojęć oraz skonstruowanie „narzędzia badawczego” w postaci interesu prawnego (zob. s. 2; chociaż w kolejnym fragmencie pracy Habilitant pisze o dokonanym „pogłębieniu” pojęcia interesu prawnego, także z perspektywy teoretycznej i logicznej, oraz o staraniach wysunięcia pewnych funkcji – algorytmów, które dalej mogą posłużyć jako „narzędzie badawcze” – zob. s. 4). Dodatkowo Autor zadeklarował – w kontekście piątego i szóstego rozdziału recenzowanej monografii – zastosowanie metody dogmatycznej, uwzględniającej analizę orzecznictwa (zob. s. 6). „Natomiast dla lepszego poznania i wyjaśnienia specyfiki opisywanych instytucji w uzupełniającym wymiarze zastosowano metodę historyczną i prawnoporównawczą” (zob. tamże; przy czym niestety trudno dostrzec ślady odwoływania się do tych metod). Podsumowując, mimo dość chaotycznego i w istocie niezbyt precyzyjnego wskazania metodologii rozprawy, to jednak jej obraz odkodowany z treści wywodu uprawnia do twierdzenia, że przyjęte metody wydają się dawać możliwość osiągnięcia wyznaczonych celów rozważań.

V. Odnosząc się do bibliografii stanowiącej podstawę przygotowania rozprawy habilitacyjnej należy stwierdzić, że jest ona odpowiednio bogata i urozmaicona. Wykaz literatury obejmuje 279 pozycji (w tym anglo- i niemieckojęzycznych), orzecznictwa – 124 judykaty sądów i trybunałów, a aktów normatywnych – 18 źródeł. W dobie ogromu dostępnych na rynku publikacji z zakresu prawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, prawa budowlanego czy procedury administracyjnej trudno jest formułować uwagi dotyczące braku powołania i krytycznej analizy poglądów wyrażonych w określonym opracowaniu. Niemniej jednak w kategoriach ważnego wzbogacenia wywodu Habilitanta (konstruowanego przecież wokół „narzędzia badawczego” w postaci interesu prawnego – por. s. 2), wypadałoby traktować sięgnięcie do doniosłych prac: M. Zdyba, *Prawny interes jednostki w sferze materialnego prawa administracyjnego. Studium teoretyczno-prawne* Lublin 1991, jak również J. Langa, *Struktura prawna skargi w prawie administracyjnym*, Wrocław 1972 (zwłaszcza, że ta ostatnia monografia wprowadza bardzo interesującą konstrukcję interesu w prawie i odnosi ją do „skargi powszechnej” w rozumieniu VIII działu ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, Dz.U. z 2020 r. poz. 256; dalej: KPA, a zatem instytucji fundowanej na podobnych założeniach jak uwagi i wnioski do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, które Habilitant analizuje w monografii – zob. s. 130 i nast.). Sugerowałbym ponadto nawiązanie do – moim zdaniem – ważnego artykułu M. Laskowskiej, *Ochrona interesów sąsiadów w procesie budowlanym po nowelizacji*, „Samorząd Terytorialny” 2004, nr 5, s. 37-49, zwłaszcza w kontekście istotnej wydaje się tezy w nim wyrażonej: „pojęcie strony w postępowaniu w sprawie pozwolenia na budowę przestało być uzależnione od posiadania interesu prawnego w tej sprawie, a kryterium decydującym o uzyskaniu statusu strony w tym postępowaniu jest bycie właścicielem, użytkownikiem wieczystym albo zarządcą nieruchomości znajdującej się w «obszarze oddziaływania obiektu»” (zob. *ibidem*, s. 38-39). Można na jej tle bowiem postawić sobie pytanie, czy czynienie przez Habilitanta osiã rozważań kategorii „interesu prawnego” nie jest błędem merytorycznym i metodologicznym (dodam, że moje stanowisko w tej kwestii jest negatywne – konstrukcja przyjęta w recenzowanej monografii jest jak najbardziej poprawna, niemniej jednak warto byłoby wyjaśnić powyższą wątpliwość pojawiającą się na tle dorobku doktryny prawa budowlanego).

VI. Struktura recenzowanej publikacji jest adekwatna do przyjętych przez Habilitanta założeń uwzględniających: aksjologiczny wymiar badanej problematyki, potrzebę skonstruowania pojęcia-narzędzia w postaci „interesu prawnego” oraz badania jego „oddziaływania” w płaszczyźnie dwóch powiązanych ze sobą sfer regulacji prawnej – procesu planistycznego oraz budowlanego. Poszczególne tytuły rozdziałów odpowiadają tej – dodajmy: prawidłowo skonstruowanej – osi

rozważań (o pewnym wyjątku dalej). Uszczegółowienie strukturalne w ramach tych rozdziałów nie jest nazbyt rozbudowane, niemniej jednak nie czynię z tego zarzutu, gdyż podrozdziały w sposób wystarczający ujmują podstawowe wątki wymagające analizy w kontekście tytułowego zagadnienia. Pewną niedogodnością jest brak wyodrębnienia podsumowań wieńczących każdy rozdział, które z pewnością ułatwiłyby orientację w kluczowych konstatacjach częściowych formułowanych przez Habilitanta.

VII. Analiza treści recenzowanej monografii w zestawieniu z jej tytułem prowadzi do wniosku o ich wzajemnej koherencji. Podobnie należy ocenić relację zawartości merytorycznej poszczególnych rozdziałów i podrozdziałów względem ich tytułów. Wyjątkiem jest jednak szósty rozdział książki pt. „Analiza środków ochrony interesów prawnych właścicieli nieruchomości sąsiednich w procesie budowlanym”, gdyż zawarty w nim wywód, co do zasady, nie dotyczy „środków ochrony”, ale ustalenia zakresu podmiotowego stron postępowań administracyjnych w określonych sprawach.

W pierwszym rozdziale na uwagę zasługuje przede wszystkim dbałość Habilitanta o precyzję w zakresie aparatury pojęciowej stosowanej w pracy. Dowodem tego jest szczegółowe odniesienie się do definicji określeń: „nieruchomość sąsiednia”, „proces planistyczny”, „proces budowlany”, jak również ramowe przybliżenie znaczenia „instytucji i narzędzia badawczego” (tak na s. 2) w postaci „interesu prawnego”. W ten sposób Habilitant sprawnie wyjaśnił niejako zakres przedmiotowy dalszych rozważań. Zwłaszcza istotne znaczenie dla ich toku ma konstrukcja interesu prawnego wstępnie ujęta w recenzowanej monografii za pomocą następujących stwierdzeń: „wiąże się on z możliwością naruszenia sfery prawnej podmiotu, któremu w związku z tym faktem należy zapewnić ochronę prawną, przejawiającą się najczęściej w prawie do udziału w postępowaniu lub jakichkolwiek innych czynnościach umożliwiających zaskarżenie aktów lub czynności, czy innych stanów zagrożenia. Interes prawny, w tak szerokim ujęciu, to zatem nic innego jak obiektywny, ponieważ wynikający z norm prawa, stan występującego ryzyka naruszenia sfery prawnej, stanowiący przesłankę do uzyskania ochrony prawnej” (s. 33). Na tle tych ustaleń, ale także poprzedzających je wywodów dotyczących rozumienia interesu prawnego w doktrynie prawa (s. 20 i nast.), można zgłosić pewną wątpliwość, że w znacznej mierze nie uwzględniają one problemu kryterium ochrony właściciela nieruchomości sąsiedniej przed ingerencją wynikającą z analizowanych w monografii aktów generalnych, tj. miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. W odniesieniu do tych aktów w szczególności nie można bowiem mówić o „stanie

występującego ryzyka naruszenia sfery prawnej” jako przesłance uzyskania tej ochrony przed sądem administracyjnym, a raczej o „stanie naruszenia sfery prawnej” wskutek wejścia w życie planu miejscowego czy studium gminnego. Jest to jednak koncepcja wstępna interesu prawnego, która podlega rozwinięciu przez Habilitanta w czwartym rozdziale monografii.

Drugi rozdział rozprawy habilitacyjnej to udana próba „obudowania” aksjologicznego prowadzonych analiz dogmatycznych. Ten kierunek zasługuje na pełną aprobatę, gdyż stanowi bardzo ważne uzupełnienie katalogu reguł interpretacyjnych składających się na tzw. wykładnię funkcjonalną, a którego pominięcie nierzadko wyklucza dokonanie prawidłowej interpretacji przepisów prawa. W tych ramach Habilitant wyodrębnił wartości: własność oraz ład przestrzenny i zrównoważony rozwój, jako najistotniejsze z punktu widzenia motywów poszukiwania ochrony w procesie planistycznym i budowlanym. W mojej ocenie wywód zyskałby na wyrazistości, gdyby w niniejszym rozdziale precyzyjnie określono relację między wartościami w prawie oraz interesem prawnym i innymi interesami odzwierciedlanymi w prawie – indywidualnym, publicznym i społecznym, jak również dokładnie wyjaśniono, jakie znaczenie ma powyższa perspektywa aksjologiczna dla realizacji celów wyznaczonych recenzowanej dysertacji. Istnienia i charakteru takich powiązań w dużej mierze trzeba się domyślać na podstawie obecnego ukształtowania zawartości książki. Zaznaczam jednak, że przesłanki takiego wnioskowania znajdują się w jej treści (np. s. 105 i krótki fragment: „wartości stają się źródłem prawnej regulacji. Aby ocenić na ile te wartości są prawidłowo chronione, należy odnieść się do pojęcia interesu prawnego i jego zasięgu”), dlatego powyższa uwaga dotyczy jedynie wzmocnienia argumentacji na rzecz tych doniosłych kwestii.

Trzeci rozdział zawiera oryginalną i śmiałą koncepcję wyróżnienia zadania publicznego określonego jako „optymalizacja stosunków sąsiedzkich” oraz przekonującą charakterystykę swoistego „przenikania się” prawa administracyjnego i cywilnego w regulowaniu takich stosunków. Argumenty na rzecz powyższej koncepcji są zasadniczo logiczne. Powinny być jednak poprzedzone rzetelną rekonstrukcją normatywnych warunków uznania określonej normy (grupy norm) za podstawę wyróżnienia zadania publicznego. Tym bardziej, że nazbyt skrótowa wydaje się następująca teza podsumowująca: „jeśli własność jest dobrem, istotnym zarówno z punktu widzenia interesu indywidualnego, jak i publicznego, regulacja relacji między właścicielami wpisuje się do zadań publicznych” (s. 105). W konsekwencji można uznać, iż wszelkie działania władzy publicznej odnoszące się do kwestii stosunków własnościowych (a zatem też np. ustalenie odpowiedzialności karnej za kradzież rzeczy) będą mieściły się w kategorii zadań publicznych. W

tym kontekście większy nacisk winno się kłaść na sposób urzeczywistniania wartości (bezpośrednią jej realizację – do czego pośrednio Habilitant nawiązuje na s. 101), a nie jej „publiczny” wymiar. Szersza refleksja nad pojęciem zadania publicznego byłaby pożądana także z tego powodu, że zapewne wykluczyłaby użycie nieprzemyślanego stwierdzenia: „optymalizacja stosunków sąsiedzkich stanowi zatem wartość” (s. 105). Nie jest bowiem właściwe utożsamianie tych dwóch kategorii pojęciowych: „zadania publicznego” oraz „wartości w prawie”.

Fundamentalne znaczenie dla koncepcji rozprawy habilitacyjnej ma jej czwarty rozdział, w którym Habilitant skoncentrował się na przedstawieniu teoretyczno-prawnych ujęć interesu prawnego (odnosząc je do uprawnienia, obowiązku i wyznacznika naruszenia sfery prawnej), jak również dostosowaniu tego pojęcia do możliwości ochrony prawnej właściciela nieruchomości sąsiedniej. Konstrukcję interesu prawnego oparto zatem na dwóch elementach: naruszeniu sfery prawnej podmiotu (potencjalnym lub zaistniałym) oraz przepisie prawa, na który podmiot ten może się powołać. Wyróżniono przy tym tzw. strony wtórne, co miało uwidocznic różnice w pojmowaniu ich interesu prawnego oraz interesu prawnego tzw. stron bezpośrednich (np. inwestora, wobec którego organ konkretyzuje uprawnienie do wykonania robót budowlanych). Rozważania prowadzone w tym fragmencie książki ujawniają rzeczywistą erudycję Habilitanta i dogłębnie przemyślaną przez Niego teoretyczną koncepcję pojmowania konstrukcji prawnej, która stanowi następnie sprawne pojęcie-narzędzie badania i oceny unormowań procesu planistycznego i budowlanego.

Piąty i szósty rozdział recenzowanej rozprawy odnoszą się do analizy kwestii ochrony interesu prawnego właściciela nieruchomości sąsiedniej w ramach powyższych sfer regulowania, tj. w toku procedury tworzenia i po uchwaleniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, po uchwaleniu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, w związku z wydawaniem pozwolenia na budowę, zmianą i przeniesieniem tego pozwolenia, ustalaniem warunków zabudowy i zagospodarowania terenu, dokonywaniem zgłoszenia robót budowlanych, stosowaniem trybów nadzwyczajnych weryfikacji decyzji (wznowienia postępowania), rozstrzyganiem w sprawach samowoli budowlanej, pozwolenia na użytkowanie oraz na podstawie tzw. specustaw. W tych zakresach na uznanie zasługuje trafność wniosków „częstkowych” Habilitanta (por. s. 169-17 i 246-247) oraz rozbudowany charakter podejmowanych rozważań (np. dotyczących znaczenia pojęcia „obszaru oddziaływania obiektu” – s. 178 i nast.). Drobne wątpliwości wywołuje jedynie pominięcie w szóstym rozdziale

problematyki ochrony interesu prawnego w postępowaniu w sprawie niezbędności wejścia do sąsiedniego budynku, lokalu lub na teren sąsiedniej nieruchomości.

Monografia znajduje zwieńczenie w siódmym rozdziale, w którym podjęto próbę przesądzenia, czy interes prawny właściciela sąsiedniej nieruchomości (w znaczeniu zaproponowanym w czwartym rozdziale książki) jest odpowiednio chroniony na gruncie procesu planistycznego i budowlanego. Konkluzje w tym zakresie są w istocie bardzo trafne. Dotyczy to choćby tej, którą wypada zrekonstruować jako główną tezę pracy (zob. pkt III. niniejszej recenzji), czy finalnych konstatacji zamykających się w stwierdzeniach: „W odniesieniu do właściciela nieruchomości należy jasno podkreślić, że jego prawo jest zbyt mocne (w znaczeniu systemowym, konstytucyjnym i dogmatycznym), aby wykluczyć go z procesu, który akcesoryjnie dotyczy tego prawa. Byłoby to nieproporcjonalne i naruszałoby prawo do sądu w demokratycznym państwie prawa. Z tego powodu część przepisów regulujących proces budowlany, w tym specustaw, wydaje się nie spełniać konstytucyjnych wymogów” (s. 255-256) oraz „W konsekwencji mamy zatem zasadę poszanowania własności i ochronę interesów właścicieli nieruchomości sąsiedniej, która nie wiadomo jak ma być realizowana, a to przecież oznacza brak tej zasady. Wartości stają się w tych okolicznościach jedynie maską, która przesłania fakt, że w istocie nie będą miały znaczenia dla stosującego prawo” (s. 263). Konkluzje siódmego rozdziału przesądzają o wkładzie Habilitanta w rozwój doktryny prawa administracyjnego.

VIII. Strona formalna (w tym językowa) książki habilitacyjnej jest pewnym zaskoczeniem. Wydawałoby się, że renomowane Wydawnictwo gwarantuje rzetelną korektę, a tymczasem w pracy pojawiają się uchybienia w postaci fragmentów o treści (i formie): „we wnioskach końcowych znajdujących się w Rozdział VII” (s. 8); „nieruchomości są stale w miejscu” (s. 12); „nie mniej” (pisane rozdzielnie, a kontekst sugeruje, że Habilitantowi chodzi o znaczenie słowa „niemniej” pisanego łącznie – s. 12 i 17); „proces budowy w właściwie w ścisłym znaczeniu” (s. 19); „za pomocą, którego” (błąd interpunkcyjny – s. 22); „za J. Stelmachowskim” (w przypisie zaś prawidłowo „A. Stelmachowski” – s. 79); „zarówno potrzeby zarówno ogólnospołeczne” (s. 81); „budowa obiektu może odbywać się na tzw. zgłoszeniu robót” (s. 96); „sfera prawna podmiotu A, legitymującego interesem prawnym” (s. 124); „na prawdę” (pisane rozdzielnie – s. 124 i 252); „kończy na uchwale kończącej, tzw. uchwalającej” (s. 130); „teza wyrobiona przez judykaturę” (s. 205); „Jeszcze bardziej daleko idącą tezą” (s. 214). Habilitantowi zdarzają się też inne „niezręczności” formalne, jak choćby: 1) na s. 11 w przypisie 15., który podaje miejsce publikacji wyroku Trybunału Konstytucyjnego w Dzienniku Ustaw (Dz.U.), a treść rozprawy nawiązuje do

uzasadnienia tego wyroku (należało podać raczej miejsce publikacji w „Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego. Zbiór Urzędowy”, gdyż Dz.U. zawiera tylko sentencję wyroku); 2) nie w każdym przypadku wykaz literatury jest uporządkowany alfabetycznie, tj. „Lipowicz I.” przed „Langrod J.S.”, „Longchamps F.” przed „Larsson G.”, „Wierzbowski M.” przed „Pokrzywniak J.”, „Zawadzka A.” przed „Zaradkiewicz K.”; 3) przywołanie tekstu jednolitego ustawy następuje albo przy użyciu skrótu „t.j.” albo z jego pominięciem (s. XXXI); 4) wykaz orzecznictwa w ramach poszczególnych rodzajów judykatów nie został uporządkowany chronologicznie (s. XXXIII-XXXVI).

X. Konkluzja: pomimo przedstawionych uwag krytycznych uznaję, że rozprawa Pana Dr. Jacka Jaworskiego, *Ochrona właściciela nieruchomości sąsiedniej w procesie planistycznym i budowlanym* (Warszawa 2019) spełnia ustawowe kryterium uznania jej za „dzieło” będące osiągnięciem naukowym, uzyskanym po otrzymaniu stopnia doktora, stanowiącym znaczny wkład Autora w rozwój dyscypliny nauki prawne w rozumieniu art. 16 ust. 1 i 2 ustawy o stopniach w związku z art. 179 ust. 2 i 3 ustawy – Przepisy wprowadzające.

B. Ocena pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych

Na dorobek naukowo-badawczy Pana Dr. Jacka Jaworskiego składa się 28. publikacji (w tym rozprawa habilitacyjna; 1. monografia autorska; autorstwo 18. artykułów w czasopismach naukowych i rozdziałów w monografiach wieloautorskich, w tym 3. w języku angielskim; współautorstwo 6. artykułów w czasopismach naukowych i rozdziałów w monografiach wieloautorskich, w tym 1. w języku angielskim; współautorstwo 2. komentarzy do aktów normatywnych, tj. ustawy o gospodarce nieruchomościami oraz ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym). Analizując te osiągnięcia – tak pod względem ilościowym, jak i jakościowym – należy przyjąć, że są one odpowiednio znaczące. Liczba publikacji nie imponuje, ale można ocenić ją jako przyzwoitą. Habilitant ujawnia w ich ramach odpowiednio zaawansowany warsztat naukowy, opierający się na znajomości dorobku doktrynalnego i orzeczniczego oraz umiejętności dostrzegania i rozstrzygania istotnych problemów naukowych. Warto podkreślić, że opublikowane artykuły i fragmenty monografii czy komentarzy cechuje problemowe podejście do analizowanych zagadnień, a nie wyłącznie informacyjny charakter, który byłby konsekwencją jedynie relacjonowania treści odnośnych unormowań. Habilitant nie obawia się formułowania odważnych tez i postulatów, które równocześnie uzasadnia w rzeczowy sposób (por. zwłaszcza: J. Jaworski, *Zażalenie na odmowę dokonania czynności notarialnej*, [w:] *Szczególne*

środki zaskarżenia w ujęciu komparatystycznym, red. D. Gil, Lublin 2013; J. Jaworski, *Prawo do sądu w przypadku skargi na akt prawa miejscowego*, [w:] *Zasady postępowania sądowych w świetle ostatnich nowelizacji*, red. D. Gil, E. Kruk, Lublin 2016; J. Jaworski, P. Sosnowski, *Zniesienie samorządu zawodowego urbanistów. Uwagi na tle wyroku TK z 24.03.2015 r.*, „Przegląd Prawa Publicznego” 2016, nr 6, gdzie wkład Habilitanta – według oświadczenia – wyniósł 80%). Podejmuje zróżnicowane i często kontrowersyjne wątki badawcze z zakresu prawa administracyjnego i procedur administracyjnych. Odnosi się w szczególności do problematyki: planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz prawa budowlanego (w tym także w ujęciu tzw. specustaw), reglamentacji zawodów zaufania publicznego, gospodarki nieruchomościami, jak również poszczególnych konstrukcji postępowania administracyjnego i sądowo-administracyjnego. Zaakcentowania wymaga to, że Habilitant na tym gruncie odznacza się różnorodnością aspektów prowadzonych studiów. Eksploracja tematyki następuje bowiem w kontekście teoretycznym, dogmatycznym, aksjologicznym czy przenikania się typów regulacji prawnej (administracyjnej, cywilnej i konstytucyjnej). Niemniej jednak negatywne wrażenie wywołuje znikoma liczba publikacji w czasopiśmie o uznanej renomie naukowej potwierdzonej ujęciem w wykazie MNiSW, poddawanych dużo bardziej szczegółowemu procesowi recenzji niż w odniesieniu do monografii wieloautorskich. Habilitant legitymuje się tylko dwoma opracowaniami w periodykach „punktowanych” (tj. „Przegląd Prawa Publicznego” i „Opolskie Studia Administracyjno-Prawne”), przy czym jedno z nich ma charakter współautorski (w którym jednak wkład Habilitanta – według oświadczenia – wyniósł 80%).

Pan Dr Jacek Jaworski wygłaszał referaty podczas 23. konferencji naukowych, w tym 4. międzynarodowych (2. referaty w języku angielskim), co jest stosunkowo dużym osiągnięciem potwierdzającym Jego rozpoznawalność we wspólnocie naukowej. Wypada podkreślić też udział Habilitanta, w charakterze wykonawcy, w projekcie badawczym pt. *Model regulacji jawności i jej ograniczeń w demokratycznym państwie prawnym* (współfinansowanym ze środków Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, a kierowanym przez Panią Prof. dr hab. Grażynę Szpor). Aktywność ta została zwieńczona rzetelną publikacją pt. *Szczególne postaci ochrony prawa do prywatności [w:] Jawność i jej ograniczenia. Znaczenie orzecznictwa*, red. M. Jaśkowska, t. IV, Warszawa 2014 r. s. 188-217. W tym kontekście można zwrócić uwagę na stosunkowo małą aktywność Habilitanta w odniesieniu do pozyskiwania finansowania, kierowania oraz udziału w projektach badawczych (krajowych czy międzynarodowych).

Konkluzja: mimo dostrzeżenia w ramach dorobku naukowo-badawczego Habilitanta pewnych elementów „zasługujących na wzmocnienie”, stwierdzam, że ów dorobek (w szczególności publikacyjny i konferencyjny) jest wystarczającą podstawą uznania go za „znaczny wkład w rozwój dyscypliny” nauki prawne, a tym samym przejaw „istotnej aktywności naukowej” w tej dyscyplinie (por. art. 16 ust. 1 ustawy o stopniach).

C. Ocena dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego oraz w zakresie współpracy międzynarodowej

Aktywność Habilitanta w tym zakresie jest odpowiednio znacząca. Przesądzają o tym przede wszystkim następujące względy:

1) bogate doświadczenie dydaktyczne zdobywane od 2008 r. w Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie (Habilitant realizuje pełne pensum dydaktyczne prowadząc zajęcia na studiach magisterskich prawa oraz na studiach I i II stopnia administracji; w tych ramach prowadzi wykłady, wykłady monograficzne, ćwiczenia oraz seminaria dyplomowe i magisterskie z zakresu postępowania administracyjnego i postępowania przed sądami administracyjnymi; uzyskuje wysokie noty oceny z hospitacji zajęć oraz pozytywne oceny studentów w ramach ankiet okresowych);

2) wypromowanie około 30. obronionych prac licencjackich i magisterskich oraz sporządzenie recenzji kilkudziesięciu tego typu prac;

3) pomoc i opieka w 2017 r. nad jedną ze Studentek w zakresie jej udziału w konkursie dotyczącym KPA, Ordynacji Podatkowej i Egzekucji, organizowanym przez Samorząd Studentów UW i Katedrę Postępowania Administracyjnego UW (Studentka została zakwalifikowana do grona 10 osób z najwyższymi wynikami w I etapie; natomiast w II etapie zajęła 5. miejsce);

4) przygotowywanie recenzji naukowych artykułów i glos do Kwartalnika Studentów i Doktorantów Wydziału Prawa i Administracji UKSW „Młody Jurysta” oraz publikacji wydawniczych OIRP w Warszawie;

5) stałe członkostwo w Stowarzyszeniu Edukacji Administracji Publicznej, którego celem jest doskonalenie edukacji i praktyki administrowania sprawami publicznymi przez działalność na rzecz jakości kształcenia oraz rozwój badań naukowych w tym zakresie;

6) przejawy współpracy międzynarodowej Habilitanta polegające na: pobycie we wrześniu 2011 r. w Stacji Naukowej Polskiej Akademii Nauk w Paryżu w ramach Międzynarodowej Konferencji Naukowej Stowarzyszenia Edukacji Administracji Publicznej pt. *Teoria nauk*

administracyjnych – aktualność dzieła profesora Jerzego Stefana Langroda; udziale w czerwcu 2013 r. w Międzynarodowej Konferencji Naukowej Stowarzyszenia Edukacji Administracji Publicznej pt. *Internacjonalizacja prawa administracyjnego*, która odbywała się na Wydziale Prawa Uniwersytetu im. Iwana Franki we Lwowie; uczestnictwie we wrześniu 2014 r. w wyjeździe studyjnym do Berlina w ramach Zjazdu Katedr Prawa Administracyjnego i Postępowania Administracyjnego pt. *Dziesięć lat polskich doświadczeń w Unii Europejskiej* i Międzynarodowego Kongresu Administratywistów, podczas którego odbyły się seminaria w berlińskich instytucjach samorządowych;

7) aktywne uczestnictwo w konferencjach naukowych (wygłoszenie 23. referatów);

8) współpraca z Politechniką Warszawską (w tym prowadzenie w tej jednostce zajęć z zakresu samorządu terytorialnego oraz planowania przestrzennego);

9) przeprowadzenie szeregu szkoleń dotyczących regulacji KPA, Prawa o postępowaniu przed sądami administracyjnymi i planowania przestrzennego, przede wszystkim dla organów administracji publicznej;

10) autorstwo istotnej części publikacji (57 haseł): J. Dziedzic-Bukowska, J. Jaworski, P. Sosnowski, *Leksykon prawa budowlanego i zagospodarowania przestrzennego*, Warszawa 2016.

Konkluzja: dorobek dydaktyczny i popularyzatorski Habilitanta, jak również Jego aktywność w zakresie współpracy międzynarodowej zasługują na pozytywną ocenę.

Konkluzja generalna: na podstawie analizy rozprawy habilitacyjnej oraz pozostałego dorobku naukowego, dydaktycznego, popularyzatorskiego i w zakresie współpracy międzynarodowej wyrażam pozytywną opinię w sprawie nadania Panu Dr. Jackowi Jaworskiemu stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauki prawne.

Bartosz Majchrzak